

Linnavalitsuse 11.03.2024 koosoleku protokoll nr 22:

2. Seisukoha võtmine laekunud ettepanekule määrata Raja tänava lõigule (Riia tn kuni Lääneringtee) nimeks Oskar Kallase tänav

KUULATI: abilinnapea Elo Kiiveti ettekannet, linnapea Urmas Klaasi ja linnasekretär Jüri Mölder'i sõnavõtte

OTSUSTATI: mitte toetada ettepanekut algatada Raja tänava lõigule Oskar Kallase nime määramise menetlus.

Selgitus

Eesti 200 fraktsioon on teinud ettepaneku määrata uus kohanimi Raja tänava lõigule Riia tänavast Lääneringteeni.

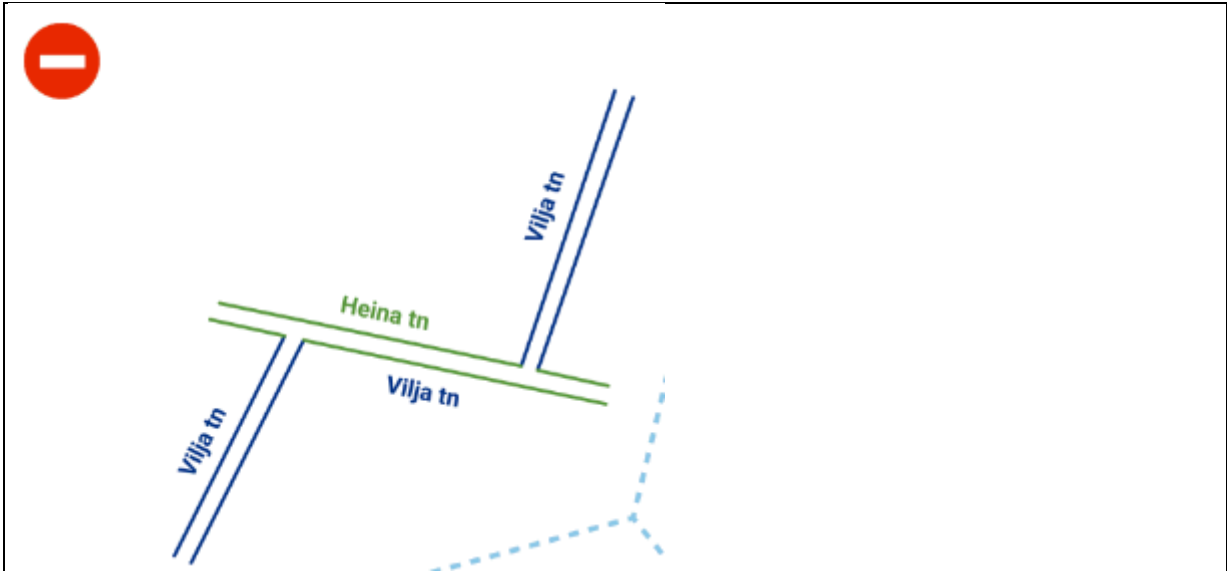
Ettepaneku tegija on põhjendanud ettepanekut järgmiselt.

Raja tänav on ajaloolistel põhjustel eraldatud nii suure magistraaltänavana kui liikluse suuna loogikaga kaheks: Riia-Soinaste ja Lääneringtee-Riia lõigud. Liiklejatel, eriti kes pole kohalikud, on keeruline mõista, miks Riia tänavat ületades just see tänavanimi jätkub, pigem pikendab suuna osas Raja tänavat Sanatooriumi tänav ja Räni tänav teiselt poolt. Ebaloogilised, kuigi ajaloolised tänavanimede omistamised tekitavad praktilisi probleeme liiklemisel, aadresside leidmisel igapäevaselt nii tavainimestel kui transporditeenustel kui eriolukordades operatiivteenustel nagu kiirabi, tuletõrje jne. Seega oleks otstarbekas, et Raja tänava eri osad oleksid erinevate nimedega.

Oskar Kallas (eluaastad 25.10.1868 (Kaarma) – 26.01.1946 (Stockholm)) oli Eesti rahvaluule koguja, haridusuuendaja ja diplomaat, Eesti ja Tartu kultuuriloo hoidmise üks võtmetegelasi. Ta oli Miina Härma Gümnaasiumi esimene juht, Eesti Olümpiakomitee asutajaliige, EÜS muuseumi alusepanija enda kogudega, sealt edasi sai alguse Kirjandusmuuseum ja ERM. Ta oli Eesti Rahva Muuseumi juhatuse esimees, Eesti Asutava Kogu liige ja Eesti esimene suursaadik Soomes. 1914. aastal rajas ta koos abikaasa, kirjaniku, esseisti ja kriitiku Aino Kallasega Tartu linna ääre talumaadele uusklassitsistliku villa. See üks väheseid päris Eesti oma suurmeeste rajatud villasid on oma suure pargiga säilinud Sanatooriumi pargi tagumises, aastakümneid hooletusse jäetud osas, tänase Raja ja Tervise tänavate vahelisel alal.

Seega parim nimi Oskar Kallase rajatud pargi äärde oleks just tema nimi, meenutamaks järeltulevatele põlvetele tema erilist rolli Eesti ja Tartu hariduse, spordi ja kultuuriloo säilimises. Sellega tähistame nii Tartu kultuuripealinna aastat kui Oskar Kallase sünnist 155 aasta möödumist.

Ettepanekule on lisatud plaan, millel on punase märgiga tähistatud kõnealune Raja tn lõik:

Kõnealuse lõiguga külgneval alal kehtib Tartu Linnavolikogu 07.04.2005 otsusega nr 411 kehtestatud "Raja 31a krundi detailplaneering", millega on ette nähtud Raja tänavalt juurdepääs vähemalt viiele moodustatavale katastriüksusele ning lisaks on võimalik uue liikluspinna moodustamine planeeringualale. Antud lõigus puudub aga vabade täisnumbriliste aadresside reserv - teisel pool Riia tänavat on kasutusel aadress Riia tn 29a ning sellele järgneb Raja tn 31a. See asjaolu võib tingida tulevikus vajaduse kõnealuses lõigus aadresse korrastada ja muuta.

Raja tänava lõigule uue kohanime määramine tähendaks samaaegselt Raja tänava ruumikuju muutmist ning uue kohanime määramist ühele selle endisele lõigule. Kui kohanimi määratakse isiku mälestuseks või austuseks, on tegemist pühendusnimega ning tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 22.06.2004. a määrusest nr 227 "Pühendusnimede määramise kord". Nimetatud määruse §-s 3 on öeldud, et juhul, kui pühendusnime määramiseks tahetakse muuta ametlikku kohanime, peab kohanimeääraja välja selgitama vähemalt nende elanike arvamuse, kes muudetava nimega nimeobjekti territooriumil rahvastikuregistri andmetel elavad. Kohanimemääraja esitab vastavalt „Kohanimeseaduse” § 7 lõikele 3 valdkonna eest vastutavale ministrile kohanime muutmise taotluse koos seletuskirjaga, mis sisaldab nime muutmise ja valitud pühendusnime põhjendust ning elanike arvamuse uuringu tulemusi. Valdkonna eest vastutav minister teeb otsuse pärast kohanimenõukogult arvamuse saamist.

Raja tänavale lõigus Riia tn kuni Lääneringtee uue kohanime määramise korral tuleb hiljem muuta ka 14 Raja tänava järgi adresseeritud katastriüksust, mis on eraomandis. Kolmest transpordimaa katastriüksusest, mille aadressi tuleks muuta, kaks kuuluvad Tartu linnale ja üks Eesti Vabariigile. Lisaks tuleks muuta kahe Puhkekodu tänava järgi adresseeritud katastriüksuse aadressid, millele tegelikult Puhkekodu tänavalt juurdepääs puudub (juurdepääs on Raja tänavalt). **Seega kokku tuleks muuta 16 eraomandis oleva katastriüksuse aadressi.** 2023. a lõpu seisuga omas kõnealuses lõigus rahvastikuregistri järgset elukoha registreeringut 26 inimest.

Vastavalt Tartu Linnavolikogu 14.03.2013. a määrusele nr 87 "Heakorraeeskiri ja koormise kehtestamine" peab kinnistu kasutaja tagama hoone tänavapoolse seinaga või kinnistu piirde külge nähtavale kohale hoone numbriga sildi paigaldamise ning numbri ööpäevaringse nähtavuse.

Linnavalituse kohustuseks jääks vanade Raja tn viitade eemaldamine ja uute tänavanime viitade paigaldamine. Arhitektuuri ja ehituse osakond esitaks uued aadressid ADS-i. Ehisregistris, kinnistusraamatus, rahvastikuregistris ja muu hulgas ka Maa-ameti kaartidel muutuvad aadressid seejärel automaatselt.

Täiendavaid kulusid võib aadresside muutumine kaasa tuua ka juriidilistele isikutele. Näiteks on Raja tn 33 kinnistu arendaja kodulehe ja brändingu üles ehitanud Raja tänava nimele: <https://raja33.ee/>. Samas tuleb tõdeda, et aadresse on ennegi muudetud ja muudetakse vajadusel ka edaspidi. See on paratamatu osa linna arengust. Näiteks muutusid hiljuti aadressid ka Lõunakeskusel ja selle lähiümbruses, mis puudutas paljusid juriidilisi isikuid.

Eesti Keele Instituudi tänavanimede nõuannete all on pühendusnimede teemat käsitletud järgnevalt:

Peamine on siin säilitada mõõdutunnet ja silmas pidada, et isikul oleks nimetatava paikkonnaga otsene ja oluline seos. Eestis on mõned aastakümned tagasi pühendusnimedega kõvasti liialdatud ja seepärast hoiduvad mitmed linnad praegu põhimõtteliselt uute isikunimeliste tänavate juurdeloomisest. Pole saladus ka see, et isikute nimesobivuse kaalumisel tekib alati hulk isiklike ambitsioone ja kirgi, mistõttu on targem neid võimalusi minimeerida. Isikunimed tänavanimedena ei ole ka kuigi praktilised, sest neid tuleks kasutada täiskujul, koos eesnimega; neid tuleks aga järjestada perekonnanimede alusel jne.

Linnavalitsus on kokkuvõtlikult seisukohal, et käesoleval hetkel ei ole mõistlik alustada menetlust kõnealusele Raja tänava lõigule uue nime määramiseks. Nimetatud küsimuse juurde võib aga tagasi tulla siis, kui hakatakse realiseerima Raja tn 31a kinnistu detailplaneeringut. Oskar Kallase nime kõrval tuleb siis aga kaaluda ka teisi nimesid, mis seonduvad paikkonnas asuvate Puhkekodu, Tervise, Sanatooriumi või Raja tänavate nimedega (näiteks Väike-Raja) ning ettepanekuid, mida esitavad kohalikud elanikud.